

MILAN HERAK

SVEUČILIŠTE I DRUŠTVENA PRAKSA

Sveučilište je bilo i ostalo odraz stupnja slobode i inicijator porasta moći i blagostanja određene zemlje i naroda. Zato i nije slučajno da borba za visoko školstvo u Hrvatskoj kroz stoljeća predstavlja dio borbe za učvršćivanje državnog i nacionalnog statusa.

1. Naši su se izuzetni talenti kroz stoljeća školovali u stranim zemljama, a u svojoj djelatnosti više su pridonosili općem progresu znanosti i kulture nego razvitku rodnoga tla i naroda, koji su bili preuska sredina za njihovo djelovanje. Nasuprot njima, opća je kultura naroda, stvarana pretežno usmenom predajom, i dalje zaostajala. Pa i kasnije, usprkos sve većem broju školovanih, odnosi se nisu bitno izmijenili. Razlog je tome što su šire i dublje obrazovanje mogli postići samo pripadnici duhovnih redova i plemićkih porodica koji su imali dovoljno sredstava da odu na školovanje u velika znanstvena i kulturna središta kao što su Bologna, Padova, Rim, Firenza, Graz, Beč, Trnava i dr. Vrativši se rodnoj grudi, njihovo je djelovanje bilo dobrim dijelom ograničeno zidovima samostana, kurija i zamaka.

2. Kako su crkveni redovi kroz stoljeća bili jedine natprosječno obrazovne organizacije povezane s narodom, uz njih je za dugo vremena bio vezan i razvoj nižeg, srednjeg i višeg školstva u Hrvatskoj. Napredak na tom polju dobrim je dijelom plod natjecanja između Pavlina i Isusovaca. Isusovci su predvodili u toj utakmici, pa je Leopoldova povelja (1669), kojom se isusovačkoj Akademiji daju sva prava sveučilišta usprkos svojoj djelomičnoj realizaciji sankcionirala uglavnom tada postojeće stanje.

Pretvaranje isusovačke Akademije u »Kraljevsku akademiju znanosti«, už popunjavanje profesorskih mjesta putem natječaja u kojima su mogli sudjelovati i laici, značilo je stvaran korak naprijed u pridavanju visokoj školi »državnog« i »nacionalnog« obilježja. Taj se moment nastoji iskoristiti, pa profesorski zbor Akademije apelira na Hrvatski sabor da se Akademija pretvori u pravo Sveučilište i da se proširi njezina djelatnost, prije svega na područje medicine (kirurgije). Tada, a i kasnije, Sabor poduzima akcije u tom smislu, ali bez rezultata što najbolje dokazuje da su i tadašnje vlasti jednako vrednovale nacionalnu ulogu visokog školstva. To potvrđuje i činjenica da uvođenje Bachova apsolutizma ne znači samo prestanak javnih inicijativa u vezi sa Sveučilištem, već se u njegovo predvečerje ukida i jedinstvena »Kraljevska akademija« i njezin Filozofski fakultet, a Pravni se fakultet pretvara u »Pravoslovnu samostalnu akademiju«.

3. Tek pad apsolutizma ponovo oslobađa inicijativu, prije svega Hrvatskog sabora, dok njegova upornost nije napokon urodila plodom te je donesen »Zakonski članak ob utemeljenju Sveučilišta« (1869) koji je kasnije (1874) i sankcioniran. Postojanje tada još mlade Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti i njezinih institucija (muzeja, zbirki i biblioteka) olakšalo je rad novog Sveučilišta. Svijest da znanost treba da se odrazi u razvoju nacije i poboljšanju života naroda, što su tako jasno deklarirali osnivači Akademije, prenosi se i na Sveučilište. Slijede gotovo simultane akcije organizacija i pojedinaca s jedinstvenim ciljem da se očuva kulturno-historijsko naslijeđe, da se ojača hrvatska državnost i da se preuzme kontrola nad prirodnim potencijalom zemlje, bez čega nema ni slobodnih duhovnih aktivnosti. Evo nekih primjera:

– Razvijena i slobodna geološka služba osigurava racionalno korištenje prirodnog blaga svake zemlje, čime »deklarirana« sloboda i samostalnost dobiva i realni atribut. Pa, iako je geologija na Sveučilištu i u Jugoslavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti od samog početka bila na zavidnom profesionalnom nivou, geološka služba Hrvatske bila je vezana pretežno na Budimpeštu, a dijelom i izravno na Beč. Svaki pokušaj osamostaljenja nailazio je na velike otpore, osobito iz Budimpešte. Samo neizmjerena upornost i zavidan internacionalni ugled Dragutina Gorjanovića-Krambergera pridonijeli su najprije djelomičnom, a zatim i potpunom uspjehu te akcije.

– Iako su fundamentalne prirodne znanosti preduvjet za razvoj poljoprivrede i šumarstva, ubrzo se pokazalo da one, s obzirom na pristup i broj stručnjaka, ne mogu biti jedini inicijator i usmjerivač razvoja tih važnih privrednih grana. Svijest o tome dosta je rano rezultirala osniva-

njem Kraljevskog gospodarskog i šumarskog učilišta u Križevcima (1860). Ali prodor praktičnih znanja na Sveučilište bio je veoma polagan. Tek 1897. osniva se Šumarska akademija kao dio Filozofskog fakulteta. I na tom se završava sve do sloma Austrougarske monarhije.

– Razvoj stočarstva tražio je i organiziranu brigu za zdravstvenu zaštitu stoke, a posredno i za sprečavanje ljudskih zaraznih bolesti koje se šire u dodiru sa stokom i upotrebom mesne hrane. Zato već 1856. magistrat grada Zagreba potiče osnivanje visokog veterinarskog učilišta, ali bez uspjeha. Isto se ponavlja s akcijom Hrvatskog sabora (1861), Gospodarskog društva (1884), Sveučilišnog senata (1888) i dr. I za ostvarenje toga cilja trebalo je srušiti tadašnju državnu vlast.

– Brigu za narodno zdravlje vodili su malobrojni liječnici, više strani nego domaći, bez odgovarajućih organizacija. Zbog toga se ne treba čuditi da je mnogo prostora ostajalo za nadriliječnike i vračare. Zvuči upravo nevjerojatno da mnogobrojni apeli, počevši s inicijativom profesorskog zbora »Kraljevske akademije«, nisu urodili plodom sve do 1917. A bilo je poticaja sa svih strana, od Hrvatskog sabora do pojedinaca koji su pokušali čak sabirnom akcijom namaći sredstva – taj formalno isticani preduvjet carske i kraljevske vlasti za osnivanje visokog medicinskog učilišta.

Dodajmo k tome da za sve to vrijeme nije bilo ni ekonomskih ni tehničkih visokih škola, da bismo u punoj mjeri osjetili kako se Sveučilište (i visoko školstvo uopće) svjesno održavalo okrnjeno, čime se očito željelo spriječiti njegov širi i organiziraniji utjecaj na društvo u cjelini.

Iz toga doba zadržavaju trajnu vrijednost organizacijsko učvršćenje postojećih fakulteta i Sveučilišta kao cjeline, inauguracija znanstvenih istraživanja u uskoj vezi s nastavnim radom i odgojem mladih stručnjaka, kao i pojedinačna znanstvena dostignuća koja su hrvatskoj nauci otvorila vrata u svijet, a strana znanstvena i kulturna središta upozorila na zapretani potencijal jedne male od Evrope zaboravljene i nerazvijene nacije. Spomenimo samo najistaknutije primjere.

Dok su se među svjetskim učenjacima još lomila koplja oko iskopina ljudskih ostataka u različitim krajevima svijeta, pri čemu su im jedni pridavali izvanredno značenje za objašnjenje razvoja čovjeka kao člana prirode, a drugi odricali svaku znanstvenu vrijednost, krapinski nalaz prekida raspru i donosi najzad prevagu evolucionističkom shvaćanju. Mnogo je tome pomoglo što se starost ležišta mogla nedvojbeno utvrditi, a brojni su ostaci isključivali slučajnost i izuzetnost. Tome je odgovarao i odjek u svijetu, a Krapina i Gorjanović-Kramberger ostaju trajne vrednote znanosti.

Kada se već veoma mnogo znalo o prošlosti Zemlje, njezina je unutrašnjost uspješno i uporno odolijevala znanstvenoj znatiželji. Jedino su vulkani otkrivali nešto tajna, a potresi su od vremena do vremena upozoravali na dinamiku kojoj su se uzroci samo naslućivali. I baš takav jedan potres u Topuskom omogućio je spoznaju o naglom prijelazu od Zemljine kore prema dubljim dijelovima Zemlje. Taj prijelaz nosi naziv Mohorovičićev diskontinuitet u počast našem učenjaku Andriji Mohorovičiću koji ga je prvi spoznao i time otvorio novi metodski put za upoznavanje Zemljine unutrašnjosti.

Pojava evolucionista i materijalista, prvenstveno među prirodoslovcima, potiče žive filozofske i teorijske biološke raspre koje pridonose razvoju filozofije i pomažu postupnom probijanju znanstvenog pogleda na svijet.

Sve nas je to barem dijelom predstavilo svijetu kao dovoljno zrele da se sami brinemo o sebi i o kulturnom i materijalnom razvoju svoje zemlje i naroda.

Pojedinci pomažu u projektiranju i izvedbi vodovoda, cesta, željeznica i dr.; sudjeluju u narodnom prosvjećivanju i potiču dalje organiziranje muzejskih zbirki, galerija slika, Sveučilišne knjižnice i Botaničkog vrta; osnivaju stručna društva i popularne časopise, drže predavanja, itd.

Ipak, mnogo toga ostaje nedorečeno i zapretano u općoj nacionalnoj nerazvijenosti i državnoj okrnjenosti.

4. Nova uloga Sveučilišta i visokog školstva u cjelini počinje poslije Prvoga svjetskog rata u novoj, zajedničkoj državi većine južnih Slavena. Rat je nedvojbeno najavio prednost onih koji budu imali razvijenu industriju, više prirodnih dobara i zdravija pokoljenja. I, svjesno ili nesvjesno, ideje dugo odbacivane od nenarodnih vlada odjednom se realiziraju. Osnivaju se škole s praktičnim usmjerenjima (Veterinarska visoka škola, Tehnička visoka škola, Ekonomsko-komercijalna visoka škola i Gospodarsko-šumarski fakultet), a na postojećim fakultetima sve više dolazi do izražaja usmjeravanje u nastavi da bi se obrazovali stručnjaci koji mogu odgovoriti potrebama života, bitno izmijenjenog naglim razvojem tehnike i porastom populacije sa sve većim zahtjevima u pogledu životnog standarda. Sveučilište, dakle, ide ukorak sa životom, poštujući pozitivne tradicije iz prošlosti.

Medicinski fakultet počinje odgajanjem plejada liječnika i sudjeluje u organizaciji zdravstvene službe i zdravstvene zaštite. Veterinarski fakultet proširuje preduvjete intenzivnijeg i racionalnijeg stočarstva.

Poljoprivredno-šumarski fakultet nastoji da stvori znanstvene osnove za optimalno iskorištenje agrarnih površina i bogatih šuma.

Tehnika odgaja kadrove za malobrojne pogone, ali također projektante i graditelje novih objekata i novih izvora energije. Njihov brži porast sputavan je općom nerazvijenošću zemlje, osobnim interesima sitnih domaćih kapitalista, uključenih stranih izvođača i nedostatkom stimulativnih mjera sa strane vlasti.

Ekonomisti prate opća društvena kretanja da bi kasnije znanstvenim doprinosima poticali i same društvene promjene. Pravni se fakultet prilagođuje promjenama dinamikom katedara i predmeta, a u Filozofskom su fakultetu sve jasnije centrifugalne sile kao posljedica preuskog okvira za sve humanističke i prirodne znanosti (uključujući i farmaciju).

Nacionalne, socijalne i ideološke suprotnosti u zemlji odražavaju se i na Sveučilištu gdje se, usprkos deklariranoj autonomiji, sve više osjeća utjecaj vlasti, što rezultira sužavanjem baze za selekciju najboljih.

U takvim prilikama potražen je izlaz u udruživanju. Samostalne visoke škole postupno se pretvaraju u fakultete Sveučilišta. Ali ni u tom okviru ne doživljavaju napredak koji bi odgovarao vremenu i objektiv-

nim potrebama. Gospodarska i kulturna nerazvijenost zemlje ne omogućuje sigurno namještenje novim stručnjacima, što u nekih izaziva iluziju da potreba za intenzivnijim razvojem visokog školstva i ne postoji.

Drugi svjetski rat unosi izuzetne odnose i na Sveučilište. Nestaje i formalne autonomije, a inicijativa se svodi više na ideološka opredjeljenja pojedinaca negoli na smišljene akcije institucija.

5. Poslijeratna izgradnja porušene domovine i evolucija narodne vlasti stavljaju i pred Sveučilište nove zadatke. Praktične potrebe traže od pojedinaca i ustanova da usmjere i ujedine svoje snage i sposobnosti u izgradnji zemlje.

Dotada relativno zapostavljene prirodne znanosti doživljuju ekspanziju na novom Prirodoslovno-matematičkom fakultetu koji je nastao odvajanjem odgovarajućih zavoda dotada jedinstvenog Filozofskog fakulteta (1946). Istovremeno, humanističke znanosti na sada homogenijem Filozofskom fakultetu napreduju neusporedivo brže. Evolucionističke i marksističke zasade, dotada prisutne više ilegalno nego legalno, stječu pravo građanstva te se izlažu u nizu novih nastavnih predmeta.

Ekonomске znanosti uklapaju se, zajedno s novim fakultetom, u Sveučilište, a Pravni fakultet forsira usmjeravajuće predmete, kako bi se što lakše prilagodio potrebama društva koje se razvija iz dana u dan. Sve veća potreba i primjena znanstvenih spoznaja potiče osnivanje instituta na fakultetima na kojima dotada nisu postojali (npr. na Pravnom).

U to vrijeme nastaje i »Ruđer Bošković«, kao prvi značajniji institut izvan Sveučilišta, koji osnivaju, u prvo vrijeme vode a zatim s njim intenzivno surađuju mnogi sveučilišni nastavnici.

I ostali fakulteti se prilagođuju novim potrebama. Ali po mišljenju mnogih, sve to ide presporo. Jedan od razloga vidi se u naslijeđenom mehanizmu upravljanja. Promjene se unose uvođenjem društvenog upravljanja i na Sveučilište (1954). U savjete Sveučilišta i fakulteta ulaze predstavnici društveno-političkih, kulturno-prosvjetnih i privrednih organizacija, da bi zajedno s predstavnicima fakulteta intenzivirali razvoj visokog školstva i njegovu djelatnost približili životu. To se prije svega odrazilo u isticanju primijenjenih i razvojnih istraživanja, pa čak i u osnivanju novih visokih škola na inicijativu privrednih organizacija i društveno-političkih zajednica. Usporedo s tim (1956) nastaju od odjela Tehničkog fakulteta novi samostalni fakulteti.

Ekspanzija visokog školstva prelazi okvire Zagreba, pa ubrzo Rijeka, Split, Zadar i Osijek postaju sve jači centri visokog školstva.

Ova, dobrim dijelom neuravnotežena, ekspanzija visokoškolskih ustanova očit je odraz neusklađenosti zahtjeva i mogućnosti. Nov korak u tom smjeru jest i osnivanje paralelnih instituta na Sveučilištu i izvan njega za fundamentalne i humanističke znanosti, kao i onih s naglašenim tendencijama izravne primjene (1961–64).

Prijelaz društvenog upravljanja u društveno samoupravljanje (1964) pojačava inicijativu u osnovnim organizacijama, ali i tendencije za autonomnim razvojem fakulteta, visokih škola i instituta. Sveučilište uz

to gubi karakter radne organizacije, pa se sve češće čuju glasovi koji upozoravaju na stanovitu anarhičnost što se nadvila nad radom sveučilišnih institucija, koje se i dalje množe.

Ipak, ma koliko bila opravdana kritička intonacija u ekstenziviranju visokoškolskih ustanova, ne treba zaboraviti ni na pozitivne rezultate toga razdoblja koji se prije svega očituju u širenju inicijative i prisnijem povezivanju Sveučilišta s privredom i društvom. Pripremanjem stručnjaka, zatim osobnom i kolektivnom aktivnošću, sveučilišne institucije sudjeluju u razvoju materijalnih i duhovnih dobara zemlje, a pojedinci se uklapaju u društveno-politička tijela i neposredno utječu na razvoj političkog sistema.

Sveučilišne ustanove, u okviru svojih mogućnosti, uvažavaju sve veću potrebu društva za postdiplomskom naobrazbom stručnjaka za različite teoretske i praktične aktivnosti. Zato, uz pomoć instituta i privrednih organizacija, provode studij za znanstveno i specijalističko usavršavanje. Novi magistri i specijalisti nastavljaju djelatnost u okviru znanstvenih istraživanja ili stečena znanja primjenjuju u praksi. Broj područja u kojima je organiziran postdiplomski studij raste iz godine u godinu. Usporedo s tim na pojedinim fakultetima nastaju posebna nastavnička tijela, dok je u Medicinski fakultet u Zagrebu inkorporirana internacionalno poznata Škola narodnog zdravlja, sa specijalnim zadatkom da organizira sve vrste postdiplomskog studija koje su u vezi sa zdravstvom.

Međutim, i neizravni udio Sveučilišta kao cjeline i njegovih nastavnika i suradnika pojedinačno zaslužuje posebnu pažnju. Teorijske spoznaje i praktično iskustvo stručnjaka sa Sveučilišta odrazili su se u različitim privrednim i društvenim aktivnostima. Da spomenemo samo neke od njih:

- izgradnja novih izvora energije, od kojih oni u kršu predstavljaju pothvate značajne u svjetskim razmjerima,
- borba za vodu u bezvodnim krškim prostorima,
- otkrivanje novih rudnih ležišta i nastojanje oko njihove racionalne eksploatacije,
- pristup i razrada principa i metoda za istraživanje i pridobivanje nafte iz našeg tla,
- unapređenje građevinarstva i stambene izgradnje, osobito velikih industrijskih postrojenja, kompleksnih stambenih cjelina, mostova i dr., uz nastojanje da novi objekti postanu dopuna prirodnih ambijenata,
- usmjeravanje izgradnje velikih industrijskih pogona i suradnja na uvođenju domaćih prototipova strojeva,
- unapređenje brodogradnje, izgradnja novih tipova velikih plovnih objekata ne samo za domaće potrebe već i za inozemstvo, pri čemu su postignuti rezultati svjetskih razmjera,
- teorijska razrada veličine izgradnje i rasporeda energetske objekata, prijenosa energije i dr.,
- suradnja u industriji lijekova, prehrambenoj industriji, elektronskoj industriji i fotoindustriji,
- suradnja u razvoju velikih gospodarstava i uvođenje novih biljnih sorti i hibrida,

- novi pristup vrednovanju šuma ne samo kao izvora sirovina već i kao elemenata određenih rekreacionih i turističkih ambijenata,
- borba protiv biljnih i životinjskih parazita,
- borba za očuvanje ljudskog zdravlja i životne radne sposobnosti naših ljudi,
- znanstveni pristup fizičkom odgoju omladine i radnih ljudi u cjelini,
- znanstveno praćenje i poticanje pozitivnih društveno-političkih i ekonomskih procesa,
- suradnja u izradi Ustava i zakona te organizaciji pravne službe,
- otkrivanje novih kulturnohistorijskih vrednota na polju arheologije, povijesti, književnosti, likovnih umjetnosti i dr. Napose valja istaći interes za oslobođene dijelove zemlje (Istra, Rijeka, Zadar i dr.) gdje proučavanje kulturnohistorijskog blaga predstavlja važan doprinos u integriranju nacionalnog teritorija,
- njegovanje književnog jezika, intenziviranje učenja stranih jezika, pronalaženje novih metoda i dr.,
- proširivanje socioloških i psiholoških istraživanja na sve sredine društva,
- proučavanje i primjena pedagoških principa na naše prilike, uz posebnu pažnju koja se posvećuje defektnima itd.

Nema sumnje da sva ta djelatnost Sveučilišta bitno pridonosi cjelokupnom razvoju naše zemlje i porastu njezinog ugleda u svijetu.

Napose treba istaknuti da sveučilišni stručnjaci uvelike pomažu prodiranju naših istraživačkih i izvađačkih organizacija u svijet, sudjeluju u pomoći zemljama u razvoju na polju tehnike, zdravstva, u organiziranju visokih škola, znanstvenih istraživanja itd. Dok je pomoć na tehničkom polju uglavnom mlađeg datuma, pomoć u zdravstvu nerazvijenima na svim kontinentima svijeta predstavlja nastavak dugogodišnje uspješne tradicije koju je inaugurirao osnivač Svjetske zdravstvene organizacije Andrija Štampar.

Neprestani porast u primjeni znanstvenih spoznaja u privrednoj i društvenoj praksi rezultat je stalnog nastojanja sveučilišnih nastavnika i suradnika da se ne odreknu težnje za fundamentalnim znanstvenim otkrićima, pa i uz cijenu samoodricanja. Usprkos ograničenim materijalnim mogućnostima, rezultati danomice niču i uklapaju se u opći razvoj znanosti u svijetu. U vezi s tim, u stalnom je porastu i broj naših publikacija u priznatim svjetskim časopisima; sve više se citiraju dostignuća naših učenjaka u stranim edicijama, a učestali su i pozivi našim stručnjacima na internacionalne znanstvene skupove, u specijalizirane agencije Ujedinjenih naroda i dr. Jednako se rado strani stručnjaci odzivaju na naše pozive. Sve to pruža priliku da se šire saznanja o nama, našoj zemlji i našem društvu.

6. Uza sve očite uspjehe, čini se da s postojećim stanjem u sveučilišnim ustanovama nitko nije potpuno zadovoljan – ni nastavnici ni studenti ni društvo u cjelini. Osobito se osjeća da nedostaje efikasan koordinator koji bi sprečavao pretjerani prakticizam, uklanjao suvišni paralelizam, ublažavao monopolizam, ujednačavao kriterije i poticao

fundamentalna istraživanja u skladu s općim razvojem znanosti i s izgledima da se zadovolje praktične potrebe ne samo bliže nego i dalje budućnosti. U vezi s tim, pogledi mnogih ponovo se obraćaju Sveučilištu koje bi, uz odgovarajuću reorganizaciju, moglo preuzeti tu ulogu i stimulirati koordinaciono djelovanje unutar osnovnih znanosti i skupina znanosti, poticati interdisciplinarni i interfakultetski studij i znanstvenu djelatnost te održavati organiziranu povezanost sveučilišnih institucija s privredom i društvom.

Određen korak koordiniranog djelovanja na Sveučilištu predstavlja Internacionalna izložba publikacija koja je povezana s Referalnim centrom. Centar je osnovan zajedničkim nastojanjima pojedinaca sa Sveučilišta, privrednih organizacija i Privredne komore radi prikupljanja, sistematiziranja i organiziranog isporučivanja informacija širokog spektra, kako za potrebe znanstvenog rada tako i za unapređenje proizvodnje i društvenih aktivnosti. U perspektivi bi ta služba trebala raspolagati ne samo bibliografskim podacima nego i podacima o patentima, standardima, organizacijskim shemama itd. Novi koraci u koordiniranom djelovanju učinjeni su i u vezi s osnivanjem jedinstvenog sveučilišnog računskog centra.

Značajniji napredak u integriranju djelatnosti na Sveučilištu traži prevladavanje mnogih suprotnosti koje već dulje vremena čekaju odgovarajuća rješenja. Spomenut ćemo neke od njih:

- Opću suglasnost o potrebi snažnijeg razvoja samoupravljanja treba dovesti u ravnotežu s visokim stručnim nivoom koji je potreban za donošenje kvalificiranih zaključaka, zasnovanim na punoj svijesti o odgovornosti za ono o čemu se odlučuje.
- Težnja za integracijom srodnih institucija krije u sebi opasnost da se integracija preobrazi u izolaciju, upravo u vrijeme koje sa sobom donosi sve veću potrebu interdisciplinarnog djelovanja.
- Ponekad još uvijek nekritično hvaljeni praktikizam u suprotnosti je sa stvarnim zadatkom sveučilišnih institucija koji traži da se pogled usmjeri prema budućnosti u kojoj će put od fundamentalnih spoznaja do njihove primjene biti sve kraći, pa će potreba za posrednicima između učenjaka i neposrednih proizvođača biti sve manja.
- Napokon spomenimo i mnogo veći interes mladih ljudi za studij nego što dopušta kapacitet sveučilišnih ustanova i nego što je društvo spremno da ih po svršenom studiju prihvati.

Problemi su kompleksni pa zahtijevaju i analogan pristup rješavanju, uz pomoć svih koji je mogu pružiti. Minimum koji je potreban da bi Sveučilište ušlo u novu etapu razvoja i da bi zadržalo i pojačalo odgovarajuću ulogu u društvu jest osiguranje koordiniranog i kontinuiranog znanstveno-nastavnog djelovanja u skladu s općenitim razvojem znanosti, a uz davanje prioriteta onim područjima koja imaju neposredno značenje za privredu i društvo u cjelini.